
Notat om Espoo-konventionen af 25. februar 1991.

1. Generelt om mellemstatslige samarbejder, konventioner, protokoller, forordninger og direktiver

Et mellemstatsligt samarbejde er et samarbejde i en international organisation, som har stater som medlemmer. Det kan for eksempel være de Forenede Nationer (FN), Europarådet eller Nordisk Råd.

Konventioner er internationale aftaler med forpligtelser og forholdsregler om et bestemt emne, og som indgås i et mellemstatslige samarbejde.

Protokoller er tillæg eller ændringer til tidligere konventioner.

Der findes en lang række konventioner i internationale organisationer, som Danmark har undertegnet.

At en stat undertegner en konvention indebærer ikke, at konventionen er trådt i kraft i Danmark, og at Danmark som stat folkeretligt er forpligtet til at overholde konventionen.

Ikrafttræden vil i mange tilfælde forudsætte, at staten ratificerer konventionen, det vil sige, at de regeringer, som har forhandlet aftalen, endnu en gang skal acceptere aftalen, efter at denne er godkendt i landenes parlamenter i overensstemmelse med disse forfatningsmæssige bestemmelser herom, eller at konventionen godkendes i henhold til en ministerresolution.

Det gælder f.eks. Espoo-konventionen, som Danmark undertegnede den 26. februar 1991, og som først blev godkendt i henhold til en ministerresolution den 14. marts 1997. Konventionen trådte i kraft for Danmark den 10. september 1997.

Danmark har tillige undertegnet en protokol om strategisk miljøvurdering den 21. maj 2003, som trådte i kraft den 2. september 2012.

For at private kan blive bundet af konventionen, kræver det, at det pågældende land har implementeret konventionen i den nationale lovgivning.

Implementeringen kan ske enten ved, at konventionens bekendtgøres i det pågældende land eller ved, at reglerne i konventionen indarbejdes i den nationale lovgivning.

Hvis EU på vegne af alle lande i EU underskriver en konvention, vil EU vedtage sin egen lovgivning enten i form af en forordning eller et direktiv for at implementere konventionen.

Forordninger er almen gyldige, bindende i alle enkeltheder og umiddelbart gældende. De skal fuldt ud overholdes af dem, de vedrører (privatpersoner, medlemsstater, EU-institutioner). Forordninger er umiddelbart gældende i alle medlemsstater, så snart de træder i kraft.

Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen. I princippet er direktiver ikke umiddelbart gældende over for de enkelte lande.

2. Om Espoo-konventionen, EU's VVM- og Miljøvurderingsdirektiv og den danske lovgivning

EU har underskrevet Espoo-konventionen, og den er trådt i kraft i forhold til EU som sådan den 22. september 1997.

I EU er Espoo-konventionen indarbejdet i VVM- og Miljøvurderingsdirektivet, som i Danmark er indarbejdet i § 38 i miljøvurderingslovens kapitel 15 med ikrafttræden den 1. august 2017.

I henhold til konventionen skal hver stat udpege et såkaldt Point of Contact, som er ansvarlig myndighed i henhold til konventionen.

I Danmark er Miljøstyrelsen udpeget som Point of Contact.

3. Konventionens formål

Espoo-konventionens formål er at modvirke påtænkte aktiviteter, der grænseoverskridende skadevirkninger på miljøet.

Konventionen indeholder derfor bestemmelser om miljøvurdering af de grænseoverskridende miljøpåvirkninger, høring af offentligheden samt berørte myndigheder og interesseorganisationer og samråd mellem de implicerede lande for at forhindre, mindske og overvåge mærkbare skadevirkninger på miljøet på tværs af landegrænserne.

Ved en Espoo-høring får offentligheden samt berørte myndigheder og interesseorganisationer i alle de områder, der må antages at blive berørt af en påtænkt plan, program eller projekt mulighed for at deltage i processen om vurdering af planen, programmet og/eller projektets miljøpåvirkninger.

4. Udkast til en plan, et program eller et projekt med påvirkning i Danmark

Følgende fremgår af artikel 1, (V) i konventionen:

Ved "påtænkt aktivitet" forstås: "en hvilken som helst aktivitet eller større ændring af en aktivitet, hvorom en kompetent myndighed træffer beslutning efter en gældende national procedure."

Det betyder altså, at det er det pågældende lands kompetente myndighed, der træffer beslutning om, hvorvidt en aktivitet er omfattet af konventionen.

Beslutningen træffes efter det pågældende lands nationale procedure.

Hvis en kompetent myndighed vurderer, at en aktivitet indebærer påvirkning i Danmark og dermed er omfattet af konventionen, skal nabostaten rette henvendelse til Miljøstyrelsen, som ansvarlig myndighed, med oplysningerne herom.

Miljøstyrelsen skal herefter foranledige at fornødne høringer afholdes i Danmark over de fremsendte oplysninger.

Høringen finder sted efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM) § 32, stk. 1, nr. 3, for planer og programmer og efter § 35, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, for projekter.

Der er hjemmel til, at offentliggørelsen af Miljøstyrelsens høring af offentligheden efter § 32 eller af offentligheden og berørte myndigheder efter § 35, kan foretages udelukkende på myndighedens hjemmeside.

Miljøstyrelsen offentliggør på sin hjemmeside, hvilke Espoo-høringer der er igangsat.

Når høringsfristen er udløbet, videresender Miljøstyrelsen de høringssvar, den måtte have modtaget, til den udenlandske Point of Contact, som videresender til den kompetente udenlandske myndighed.

Den udenlandske myndighed træffer herefter i henhold til det pågældende lands nationale lovgivning afgørelse i sagen. Eventuelle danske høringssvar indgår i sagen på lige fod med høringssvar fra det pågældende land, og danske høringssvar har således ikke nogen særlig fortrinsstilling. Der er ikke instrumenter i konventionen, der kan gennemtvinge den danske opfattelse af sagen.

Lovgivningen foreskriver ikke, at kommuner i forbindelse med Miljøstyrelsens høringer har pligt til at gennemføre egne høringer.

5. Udkast til en plan, et program eller et projekt i Danmark.

Forventes en plan, et program eller et projekt at få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, skal myndigheden, eksempelvis en kommune, snarest muligt underrette Miljøstyrelsen med henblik på, at Miljøstyrelsen kan gennemføre af høring af den anden stat.

Vurderingen af om en plan, et program eller et projekt forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat tilkommer alene den kompetente danske myndighed.

Miljøstyrelsen fremsender de relevante oplysninger til den anden stat, herunder oplysninger om beslutningsproceduren og med angivelse af frist for afgivelse af bemærkninger.